

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-301-2-100>

Луговська Анна, аспірантка кафедри ТІМ НАОМА
(науковий керівник: доктор мистецтвознавства, професор О. А. Лагутенко)

Особливості появи і функціонування мистецьких інституцій Львова періоду незалежності

Ключові слова: артінституції Львова, галереї Львова, виставка, куратор.

Anna Luhovska, PhD student, NAFAA
(academic mentor: Doctor of Art History, Professor Olga Lagutenko)

Distinctions in emergence and functioning of art institutions in Lviv during the period of independence

Abstract: The report analyzes the formation and functioning of contemporary art institutions in Lviv from the late 1980s to 2021 through the prism of the diversity of the artistic community and the activities of numerous private initiatives, associations and galleries.

Key words: art institutions of Lviv, galleries of Lviv, exhibition, curator.

Активізація суспільних та політичних процесів наприкінці 1980-х – початку 1990-х років зумовила появу у Львові низки неформальних художніх об'єднань та організацій. Важливу роль у місті в цей період відігравали молодіжні об'єднання, серед яких: «Товариство лева», «Центр Європи», «Шлях», «Дзига», «Фонд Мазоха» та багато ін. Вони гуртувалися навколо мистецтва, літератури, історії, філософії та політики.

Крім того, суспільно-політичні зміни сприяли появі у Львові у 1990-і роки перших приватних галерей. Серед них найбільш помітні – «Три крапки» (1988), трансформовані в «Гал-арт» (1990–1996), «Децима» (1993–1994), «Червоні рури» (1995–1999), «Гердан» (1995 (1996)–2015). Епіцентром художнього життя, що проіснував найдовше, було об'єднання «Дзига» (1993), яке згодом відкрило культурно-мистецький центр. Можна сказати, що «Дзига» у Львові певною мірою виконувала ту ж функцію, яку виконував на той час у Києві Центр сучасного мистецтва Сороса (відмінність лише в потужності фінансування та наявності системи грантів). «Дзига» була першою спробою інституціоналізації сучасного мистецтва у Львові.

Важко переоцінити вплив наявної на той час арт-інфраструктури, оскільки це були не просто виставкові майданчики, за кожною з галерей стояв лідер – художник, куратор, який був об'єднавчим центром як для митців, так і для окремого середовища. Скажімо, наприкінці 1980-х – початку 1990-х років діяла група О. Аксініна, коло Ю. Соколова, майстерня П. Сільвестрова, мистецьке товариство «Шлях» тощо.

Загалом у цей період у Львові ситуація була демократичніша, ніж у Києві, оскільки контроль з боку влади був значно меншим. Водночас практикувалися кураторські й персональні проекти постмодерністського

мистецтва. Галеристи прагнули популяризувати сучасне українське мистецтво, відбулися перші великі міжнародні проєкти.

Другій половині 1990-х років притаманна динаміка «провінціалізації», до якої призвела централізація художніх процесів й артринку у Києві.

Початок XXI століття позначився певним уповільненням інституційного розвитку не тільки у Львові, але й на теренах всієї України. Однак Львів став місцем появи низки таких нових ініціатив, як: «Тиждень актуального мистецтва», «Дні мистецтва перформанс», «МедіаДепо», «Тетрамастика» та ін. Серед найбільш активних галерей, що виникли у XXI столітті варто згадати “Icon art” (2010), “Detenpyla” (2011), «Я Галерея» (2019, філіал артцентру П. Гудімова «Я Галерея», який існував у Києві з 2007 року) тощо.

З сучасним мистецтвом в останні роки працює й низка державних установ, що також є унікальним явищем, зокрема: комунальні інституції – Львівський муніципальний мистецький центр (2020) та мультимедійний осередок «РадіоГараж» (2021), майданчиками для презентації сучасних художніх проєктів також є Центр міської історії та, віднедавна, Львівська національна галерея мистецтв імені Бориса Возницького.

Особливістю Львова є наявність галереї сакрального мистецтва – “Icon art” (2010), що є незвичним явищем для України, адже подібних аналогів поєднання сучасного і сакрального мистецтва – немає, а також наявність активно функціонуючої галереї при Львівській національній академії мистецтв (2015), що стає майданчиком студентських мистецьких дебютів.

Інституційний ландшафт, як показує історія, весь час змінюється, тому дуже важливим було дослідити, що відбувалося з галереями і мистецькими центрами у Львові протягом останніх тридцяти років.

